ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Filipa Dienstbiera a JUDr. Marie Žiškové v právní věci žalobce: **M. O.**, zastoupen Mgr. Jindřichem Lechovským, advokátem se sídlem Sevastopolská 16, Praha 10, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, odbor azylové a migrační politiky, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 6. 4. 2016, č. j. OAM-377/DS-PR-P18-2016, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 17. 8. 2016, č. j. 62 Az 13/2016 – 44,

takto:

I. Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 17. 8. 2016, č. j. 62 Az 13/2016 – 44, **se ruší.**

II. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 6. 4. 2016, č. j. OAM-377/DS-PR-P18-2016, **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

III. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 16.456 Kč, a to do 30 dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobce Mgr. Jindřicha Lechovského, advokáta, se sídlem Sevastopolská 16, Praha 10.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a průběh dosavadního řízení

[1] Rozhodnutím ze dne 6. 4. 2016, č. j. OAM-377/DS-PR-P18-2016 (dále jen „rozhodnutí žalovaného“), žalovaný rozhodl, že žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany je nepřípustná podle § 10a písm. b) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů, řízení o udělení mezinárodní ochrany se zastavuje podle § 25 písm. i) téhož zákona a státem příslušným k posouzení podané žádosti podle čl. 3 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro

určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států (dále jen „nařízení Dublin III“), je Maďarsko.

[2] Žalobce brojil proti rozhodnutí žalovaného žalobou u Krajského soudu v Ostravě, v níž nesouhlasil s vyslovením příslušnosti Maďarska k vyřízení jeho žádosti. Žalobce se současně obával, že vzhledem k enormnímu množství žadatelů o mezinárodní ochranu přicházejících do Maďarska by mohlo dojít k tomu, že jeho žádost nebude vyslyšena. Poukázal na maďarskou právní úpravu, která znemožňuje zajištění základních práv žadatelů o mezinárodní ochranu a která je reakcí na velký počet žadatelů o azyl v roce 2015 (během roku 2015 bylo podáno 176 900 žádostí). Důvodem pro jednoznačné konstatování absence záruky spravedlivého procesu je mimo jiné i to, že podle zprávy projektu AIDA z října 2015 v případě žadatelů o mezinárodní ochranu, kteří (stejně jako žalobce) do Maďarska přišli ze Srbska, jsou na základě maďarského nařízení vlády č. 101/2015 a § 9 maďarského zákona o azylu č. 80/2007 odmítnuty ve zkráceném řízení, jakožto nepřípustné. Proti rozhodnutí se lze bránit pouze žalobou v 7 denní lhůtě, což je v rozporu s nálezem českého Ústavního soudu ze dne 1. 12. 2009, sp. zn. Pl. ÚS 17/09.

[3] Skutečnost, že proces vyřizování azylu v Maďarsku je zcela formální a nedostatečný, azylové řízení probíhá mnohdy pouze několik hodin, není poskytována efektivní právní pomoc a řízení ústí prakticky vždy do rozhodnutí o neudělení azylu a vrácení žadatelů do Srbska, je podepřena i zprávou Crossing boundaries (The new asylum procedure at the border and restrictions to accessing protection in Hungary) vypracovanou ve spolupráci European Council on Refugees and Exiles a Asylum Information Database podle stavu ke dni 1. 10. 2015, což žalobce navrhl k provedení důkazu. Jako důkaz doložil taktéž neoficiální anglický překlad maďarského azylového zákona.

[4] Krajský soud žalobu rozsudkem ze dne 17. 8. 2016, č. j. 62 Az 13/2016 – 44, zamítl. Při svém rozhodování vycházel ze správního spisu. Ze záznamů EURODAC vyplývá, že žalobce požádal o udělení mezinárodní ochrany v Maďarsku a dne 27. 2. 2016 i v Rakousku. Z Egypta odešel začátkem roku 2016, odletěl do Turecka do Istanbulu a pak autobusem odcestoval do města Izmir. Po dvaceti dnech vycestoval lodí do Řecka na ostrov Santos. Po dvaceti dnech odjel autobusem na hranice Makedonie, pak autem do Srbska, dále mu byl převaděči slíben převoz do Vídně, ale vyložili jej v Maďarsku, tam jej zadržela policie a odvezla do záchytného tábora. Byly mu vzaty otisky prstů, pořízena jeho fotografie a musel požádat o azyl. Po týdnu odjel taxíkem do Rakouska spolu se dvěma Maročany. Na vlakovém nádraží ve Vídni byl zadržen policií, požádal zde o azyl, byly mu sejmuty otisky prstů a v táboře v Rakousku byl šest dnů, do 13. 3. 2016. Pak si koupil jízdenku do Berlína a ve 22:50 hodin nastoupil do vlaku, netušil, že vlak pojede přes Českou republiku. Dne 14. 3. 2016 vstoupil neoprávněně na území České republiky.

[5] Na základě uvedených skutkových zjištění krajský soud konstatoval, že závažnějších pochybení v průběhu správního řízení ani v napadeném rozhodnutí neshledal. Dle krajského soudu žalovaný postupoval v souladu s nařízením Dublin III a správně určil, že státem příslušným k posouzení žádosti žalobce je Maďarsko. Žalovaný se dle krajského soudu rovněž zabýval otázkou, zda přemístění žadatele do takto určeného členského státu není vyloučeno z důvodu existence systémových nedostatků (v českém překladu nařízení „*systematické nedostatky*“ - pozn. NSS), pokud jde o azylové řízení a o podmínky přijetí žadatelů v daném členském státě, které s sebou nesou riziko nelidského či ponižujícího

zacházení ve smyslu čl. 4 Listiny základních práv Evropské unie (čl. 3 odst. 2 druhý pododstavec nařízení Dublin III).

[6] Krajský soud k samotné přípustnosti předání do Maďarska uvedl, že Maďarsko čelí neúměrnému návalu uprchlíků a vzhledem k tomu musí v Maďarsku z objektivních důvodů docházet i k určitým nedostatkům v azylovém řízení. Maďarsko se snaží tuto situaci řešit přijetím určitých opatření, jak vyplývá především z dostupného zpravodajství, ale i listinného důkazu – zprávy UNHCR z května 2016, kterou žalobce předložil. Jak z předložených materiálů vyplývá, nelze říci, že instituce UNHCR dospěla k jednoznačnému závěru, že v rámci maďarského azylového řízení dochází k nelidskému či ponižujícímu zacházení ve smyslu čl. 4 Listiny základních práv Evropské unie a že by stejně jako v případě Řecka, i v případě Maďarska byly ostatní země Evropské unie povinny zdržet se navrácení žadatelů o azyl do Maďarska.

[7] Soud dospěl k závěru, že Maďarsko je nutno nadále považovat za bezpečnou zemi, která dodržuje mezinárodní smlouvy, a neexistují závažné důvody se domnívat, že v uvedeném členském státě dochází k systémovým nedostatkům ve smyslu čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III.

II. Kasační stížnost a vyjádření k ní

[8] Včas podanou kasační stížností brojí žalobce (dále též „stěžovatel“) proti výroku rozsudku krajského soudu, kterým byla žaloba zamítnuta. Kasační stížnost opírá o důvod podle § 103 odst. 1 písm. d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), a navrhuje zrušení rozsudku krajského soudu.

[9] Zásadní otázkou, o které rozhodoval krajský soud, je podle stěžovatele přijatelnost předání žadatele o azyl do Maďarska po zásadních změnách v maďarské právní úpravě v roce 2015. Tato otázka dosud nebyla plně řešena judikaturou Nejvyššího správního soudu, což je důvod přijatelnosti ve smyslu § 104a s. ř. s.

[10] Stěžovatel namítá nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku pro nevypořádání výtek vůči maďarskému azylovému systému. V žalobě namítal celou řadu konkrétních nedostatků maďarského azylového řízení, které vedou v souhrnu k faktické nemožnosti získat mezinárodní ochranu v Maďarsku. Za problematické označil především aplikaci institutu přijatelnosti žádosti o mezinárodní ochranu pro „možnost“ podání žádosti v třetí bezpečné zemi. V případě stěžovatele jakožto i naprosté většiny žadatelů o mezinárodní ochranu, na něž je tento institut aplikován, je touto třetí bezpečnou zemí Srbsko, z nějž do Maďarska původně přicestoval. Soud se s předmětnou námitkou vypořádal zcela povšechným způsobem, s odkazem na objektivní skutečnosti přetížení azylového systému v Evropě, které Maďarsko přiměly přistoupit ke změnám v azylovém právu. Soud ve svém odůvodnění fakticky pouze uvedl, že v jedné konkrétní zprávě UNHCR absentuje konkrétní tvrzení, že tato organizace vyzývá k *nepředávání* žadatelů o azyl do Maďarska, aniž by se jakkoliv konkrétně zaobíral jednotlivými žalobními námitkami, natož zásadní námitkou spočívající v nepřijatelnosti zneužití institutu třetí bezpečné země v maďarském azylovém řízení.

[11] Tento postup odporuje např. i nálezu Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 989/08 ze dne 12. 2. 2009, neboť odůvodnění napadeného rozsudku nepředstavuje ucelený

argumentační systém, který by byl dostatečně přesvědčivý a postačoval by tak k vypořádání se s žalobou. Je nepřípustné, aby napadené rozhodnutí bylo vystavěno na jediném argumentu, podle nějž se v jedné konkrétní zprávě UNHCR nevyskytuje konkrétní požadavek nepředávání žadatelů o mezinárodní ochranu do Maďarska, zvlášť v případě, že tato zpráva je především popisného charakteru a není žádným autoritativním stanoviskem.

[12] K situaci maďarského azylového řízení se Nejvyšší správní soud v poslední době vyjádřil již v řízení o zajištění cizince za účelem dublinského předání a povšechné vypořádání se s přijatelností předání do Maďarska odmítl jako nezákonné (např. rozsudek č. j. 1 Azs91/2016 - 27 ze dne 11. 8. 2016). Tím spíše je pak povinností soudu zabývat se konkrétní argumentací při řízení o samotném předání do Maďarska, protože v tomto řízení se jedná o konečné řešení příslušného státu.

[13] Otázka přijatelnosti předání do Maďarska je tematizovaným právním problémem, k jehož jednotlivým aspektům se vyjadřují evropské správní soudy. Taktéž v rozhodovací praxi soudů některých evropských zemí se již vyskytly případy, kdy byly ve vztahu k Maďarsku konstatovány systematické nedostatky ve smyslu čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu Finska ze dne 20. dubna 2016 ve věci KHO:2016:53, rozsudek Rakouského spolkového správního soudního dvora ze dne 27. 8. 2015, ve věci W 125 2111611-1/7E).

[14] Povinností krajského soudu tedy bylo vyjádřit se k zásadním výtkám uvedeným v žalobě, aby bylo možné posoudit správnost takového posouzení. Bylo by namístě očekávat alespoň stručné zhodnocení maďarské azylové úpravy, kterou stěžovatel považuje za klíčový problém znemožnění získání mezinárodní ochrany, rovněž by patrně bylo na místě vyjádření se k přijatelnosti automatického předávání azylantů do Srbska jakožto třetí klíčové země, žádným těmto požadavkům ovšem krajský soud nedostál, čímž zatížil svůj rozsudek vadou nepřezkoumatelnosti.

[15] Žalovaný ve svém vyjádření uvedl, že žádný orgán Evropské unie, Evropského soudního dvora nebo Evropského soudu pro lidská práva nevydal žádné závazné rozhodnutí nebo doporučení pro členské státy Evropské unie a Rady Evropy, které by systémové nedostatky maďarského azylového řízení jednoznačně deklarovalo. Neučinil tak ani Vysoký komisař OSN pro uprchlíky tak, jako tomu kdysi bylo v případě Řecka. Podle názoru žalovaného stěžovateli zacházení v rozporu s čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod a 4 Listiny základních práv Evropské unie na území Maďarska nehrozí. V průběhu správního řízení bylo postupováno v souladu s příslušnými zákonnými ustanoveními správního řádu, zákona o azylu i nařízení Dublin III a argumenty v kasační stížnosti proto nejsou relevantní.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[16] Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a osobou k tomu oprávněnou. Dále se ve smyslu § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

[17] Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, v němž interpretoval neurčitý právní pojem *„přesah vlastních zájmů stěžovatele*“. O přijatelnou kasační stížnost se dle výše citovaného rozhodnutí může jednat v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[18] Stěžovatel v tomto případě fakticky namítá nesprávnou aplikaci čl. 3 odst. 2 druhého pododstavce nařízení Dublin III, neboť předání žadatele o azyl do Maďarska po zásadních změnách v maďarské právní úpravě v roce 2015 není možné. Skutkový stav, na jehož základě krajský soud dospěl k závěru, že přemístění stěžovatele do Maďarska je možné, tedy nebyl dostatečně zjištěn. Tato otázka dosud není dle jeho názoru judikatorně řešena. Tímto stěžovatel namítá taková zásadní pochybení krajského soudu, která by mohla mít dopad do jeho hmotně právního postavení a která navíc nelze z hlediska posouzení přijatelnosti kasační stížnosti *prima facie* vyloučit. Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že kasační stížnost je přijatelná.

[19] Posléze Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

[20] Předně Nejvyšší správní soud přistoupil k posouzení přezkoumatelnosti rozsudku krajského soudu, kterým by se musel zabývat dle § 109 odst. 4 s. ř. s. z úřední povinnosti i bez stěžovatelovy námitky. Vlastní přezkum rozhodnutí je totiž možný pouze za předpokladu, že napadené rozhodnutí je srozumitelné a vychází z relevantních důvodů, z nichž je zřejmé, proč krajský soud rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku rozhodnutí.

[21] Podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené „[...] *nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.*“ K tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nedostatku důvodů se v obecné rovině Nejvyšší správní soud mnohokrát vyjádřil (viz např. rozsudky ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 - 75, ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003 - 52, ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004 - 73, č. 787/2006 Sb. NSS, ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005 - 44, č. 689/2005 Sb. NSS, ze dne 25. 5. 2006, č. j. 2 Afs 154/2005 - 245, ze dne 17. 1. 2008, č. j. 5 As 29/2007 - 64). Rozhodnutí soudu je třeba považovat za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů zejména tehdy, pokud zřejmé, jakými úvahami se soud řídil při naplňování zásady volného hodnocení důkazů nebo při utváření právního závěru, z jakého důvodu soud považoval žalobní námitky za liché či mylné nebo proč nepovažoval právní argumentaci v žalobě za důvodnou.

[22] Namítanou nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů spatřuje stěžovatel v tom, že krajský soud vypořádal jeho žalobní námitky co do systémových nedostatků maďarské azylové právní úpravy jen velmi zběžně a nikoliv úplně, s odkazem na skutečnost, že z

listinného důkazu – zprávy UNHCR z května 2016 přímo nevyplývá požadavek nepředávání do Maďarska. Namítá, že se soud s žalobním bodem systémových nedostatků maďarského azylového řízení vypořádal nedostatečně, nevypořádal se s navrženými důkazy, jimiž hodlal osvědčit jím tvrzené skutečnosti, a nesprávně vyhodnotil maďarskou právní úpravu jakožto přijatelnou za účelem vrácení stěžovatele do Maďarska.

[23] Napadené rozhodnutí žalovaného, jakož i rozhodnutí krajského soudu, je nepřezkoumatelné, k čemuž kasační soud uvádí následující.

[24] K posouzení otázky, zda v daném případě byly skutečně splněny podmínky pro zastavení řízení s tím, že příslušné pro posouzení stěžovatelovy žádosti je Maďarsko, je nejprve vhodné připomenout následující. V posuzované věci podle žalovaného nebyla naplněna kritéria pro určení příslušnosti členského státu obsažená v kapitole III nařízení Dublin III. Nicméně, žalovaný postupoval za této situace dle zbytkového kritéria uvedeného v čl. 3 odst. 2 prvním pododstavci citovaného nařízení. Na jeho základě určil, že státem příslušným k posouzení žádosti stěžovatele je Maďarsko, neboť v něm stěžovatel podal žádost o mezinárodní ochranu jako prvním členském státě.

[25] Podle čl. 3 odst. 2 druhého pododstavce nařízení Dublin III „[n]*ení-li možné přemístit žadatele do členského státu, který byl primárně určen jako příslušný, protože existují závažné důvody se domnívat, že dochází k systematickým nedostatkům, pokud jde o azylové řízení a o podmínky přijetí žadatelů v daném členském státě, které s sebou nesou riziko nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu článku 4 Listiny základních práv Evropské unie, členský stát, který vede řízení o určení příslušného členského státu, pokračuje v posuzování kritérií stanovených v kapitole III, aby zjistil, jestli nemůže být určen jako příslušný jiný členský stát*“, přičemž třetí pododstavec dále stanoví, že „[p]*okud podle tohoto odstavce nelze provést přemístění do žádného členského státu určeného na základě kritérií stanovených v kapitole III ani do prvního členského státu, v němž byla žádost podána, členský stát, který vede řízení o určení příslušného členského státu, se stává příslušným členským státem*“.

[26] Z citovaných ustanovení tedy vyplývá, že v rámci dublinského systému nelze přemisťovat žadatele o mezinárodní ochranu do zemí, v nichž azylové řízení nebo podmínky přijetí žadatelů o mezinárodní ochranu vykazují natolik závažné, tedy systémové nedostatky z hlediska závazných standardů Společného evropského azylového systému (resp. z hlediska srovnatelných závazků ostatních zemí dublinského systému, které nejsou právními předpisy Společného evropského azylového systému v té či oné míře vázány), že by zde v případě přemístění žadatele do dané země dublinského systému vzniklo riziko nelidského či ponižujícího zacházení s tímto žadatelem rozporné s požadavky zejména čl. 4 Listiny základních práv EU, resp. čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (srov. zejména rozsudky velkého senátu Soudního dvora ze dne 21. prosince 2011, *N. S. a M. E.*, C-411/10 a C-493/10, EU:C:2011:865; ze dne 14. listopadu 2013, *Puid*, C-4/11, EU:C:2013:740 a ze dne 10. prosince 2013, *Abdullahi*, C-394/12; EU:C:2013:813 a dále rozsudky velkého senátu Evropského soudu pro lidská práva ze dne 21. ledna 2011 ve věci *M.S.S. proti Belgii a Řecku*, stížnost č. 30696/09 a ze dne 4. listopadu 2014 ve věci *Tarakhel proti Švýcarsku*, stížnost č. 29217/12), a to ať již přímo v této zemi, do níž má být žadatel přemístěn, anebo - z důvodu absence řádného posouzení jeho žádosti - v zemích třetích, včetně případně i země jeho původu.

[27] Nejvyšší správní soud v této souvislosti již rovněž judikoval, že úvaha správního orgánu týkající se možnosti přemístění žadatele ve smyslu čl. 3 odst. 2 druhého pododstavce nařízení Dublin III musí být obsažena v každém rozhodnutí o přemístění žadatele, bez ohledu na to, do jaké země má být žadatel přemístěn (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 2. 2015, č. j. 1 Azs 248/2014 – 27).

[28] Skutečností, zda není ve smyslu nařízení Dublin III dána příslušnost Maďarska k posouzení žádosti o udělení mezinárodní ochrany, s ohledem na event. systémové nedostatky ve smyslu čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III, se měl žalovaný zabývat přednostně. Na žalovaném tedy bylo posoudit, zda v případě Maďarska existují závažné důvody se domnívat, že zde dochází k systémovým nedostatkům, pokud jde o azylové řízení, příp. podmínky přijetí žadatelů o mezinárodní ochranu v této zemi, které by vedly k riziku nelidského nebo ponižujícího zacházení se stěžovatelem v důsledku jeho přemístění do Maďarska jakožto země jinak příslušné k vyřízení jeho žádosti.

[29] K možnosti realizovat předání stěžovatele do Maďarska ve vztahu k čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III (tedy event. systémovým nedostatkům tamního azylového řízení) však žalovaný v napadeném rozhodnutí, po úvodní citaci znění příslušného článku, uvedl pouze to, že *„v souladu s Nařízením Evropského parlamentu a Rady je Maďarsko povinno objektivně a nestranně v souladu se základními zárukami a zásadami azylového práva posoudit žádost výše jmenovaného o udělení mezinárodní ochrany“*. Dále uvedl: *„a z toho důvodu rovněž učinilo akceptaci přemístění výše jmenovaného na území Maďarska.“*

[30] Následuje dlouhý odstavec, ve kterém žalovaný shrnuje, že žádný výkonný orgán Evropské unie ani Vysoký komisař OSN pro uprchlíky nevydal závazné stanovisko o nemožnosti transferu žadatelů o mezinárodní ochranu do Maďarska. *„Na úrovni Evropské unie, ať již jejích jednotlivých výkonných orgánů či Evropského soudního dvora nebo ze strany Evropského soudu pro lidská práva ve Štrasburku, nebylo vydáno žádné závazné rozhodnutí či doporučení pro členské státy Evropské unie nebo Rady Evropy, které by jednoznačně deklarovalo systematické nedostatky řízení ve věci mezinárodní ochrany a přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu v Maďarsku, dosahující dokonce rizika nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu Listiny základních práv Evropské unie. Rovněž Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky, jako nejvyšší orgán odpovědný za dohled nad dodržováním a naplňováním Úmluvy o právním postavení uprchlíků z roku 1951 a Newyorského protokolu z roku 1967 nevydal žádné stanovisko požadující, aby se členské státy Evropské unie zdržely transferu žadatelů o mezinárodní ochranu do Maďarska, jak to učinil například zcela jednoznačně v případě Řecka.“*

[31] Ačkoliv žalovanému nelze vytknout, že by se v odůvodnění napadeného rozhodnutí zmíněné realizaci předání nevěnoval *vůbec*, materiálně však v jeho rozsáhlé pasáži uváděl skutečnosti, které v nyní projednávaném případě nejsou z hlediska realizace předání do Maďarska relevantní.

[32] Z toho, že je Maďarsko na základě svých mezinárodních závazků povinno objektivně a nestranně posuzovat žádosti o mezinárodní ochranu, bez dalšího nevyplývá, že se tak děje, a to jak v jednotlivých případech, tak ve smyslu absence systémových nedostatků.

[33] Ani skutečnost, že žádný výkonný orgán Evropské unie ani Vysoký komisař OSN pro uprchlíky nevydal závazné stanovisko o nemožnosti předávání do Maďarska, nezbavuje vnitrostátní správní orgány povinnosti zabývat se systémovými nedostatky ve smyslu čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III. Samotná neexistence takového závazného stanoviska bez dalšího neznamená, že Maďarsko skutečně splňuje záruku dodržování základních práv. Pokud by v budoucnu takové závazné stanovisko skutečně bylo vydáno, podobně jako je tomu v případě Řecka, správní orgány členských států by pouze *nemohly nevidět* nemožnost realizace předání.

[34] Zda maďarské azylové řízení skutečně *vykazuje či nevykazuje systémové nedostatky* ve smyslu čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III, tak žalovaný ve skutečnosti neposoudil a v odůvodnění napadeného rozhodnutí neuvedl.

[35] Při posuzování dostatečnosti odůvodnění neexistence překážky pro předání stěžovatele do Maďarska nebylo možno odhlédnout od skutečnosti, že stěžovatel nebyl podle spisového materiálu vůbec vyrozuměn o skutečnosti, že s ním bylo zahájeno řízení o předání do příslušného státu podle § 2 odst. 1 písm. d) zákona o azylu, ani o možnosti vyjádřit se k jeho předmětu a podkladům, na jejichž základě hodlal správní orgán ve věci rozhodnout. Stručnost odůvodnění proto není možné akceptovat ani s poukazem na absenci jakýchkoliv skutkových tvrzení či námitek stěžovatele jako účastníka řízení.

[36] Pro úplnost Nejvyšší správní soud dodává, že dle obsahu správního spisu k explicitní akceptaci žádosti o převzetí, resp. přijetí zpět, ze strany Maďarska dle čl. 28 odst. 3 nařízení Dublin III *nedošlo*. Maďarsko ve stanovené lhůtě, jež uplynula dne 31. 3. 2016, *pouze nereagovalo* a uplatnila se proto domněnka akceptace ve smyslu citovaného ustanovení. Pokud žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí uvádí, že Maďarsko „*z toho důvodu rovněž učinilo akceptaci přemístění výše jmenovaného na území Maďarska*“, je tato pasáž odůvodnění přinejmenším zavádějící. Že byla akceptace implicitní, pak ostatně žalovaný výslovně uvádí ve svém vyjádření ke kasační stížnosti.

[37] Ve skutkově obdobné věci Nejvyšší správní soud ve svém nedávném rozsudku zrušil rozhodnutí správního orgánu, kterým byla žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany shledána nepřípustnou podle § 10a písm. b) zákona o azylu, řízení o udělení mezinárodní ochrany bylo zastaveno podle § 25 písm. i) téhož zákona a státem příslušným k posouzení podané žádosti podle čl. 3 nařízení Dublin III. „***Plošné odmítání meritorního posouzení žádostí o mezinárodní ochranu v příslušném členském státě Evropské unie*** *z důvodu takového používání konceptu bezpečné třetí země, případně evropské bezpečné třetí země, které je v rozporu s pravidly a zárukami vyplývajícími pro žadatele o mezinárodní ochranu z čl. 38 a 39 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (přepracované znění), je takto uplatňováno vůči zemím, jež jiné členské státy ani Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky za bezpečnou třetí zemi nepovažují, a je navíc spojeno s nedostatečnou či neúčinnou soudní ochranou vůči takové správní v praxi v dotyčném členském státě,* ***může****, ať již samostatně nebo společně s dalšími relevantními skutečnostmi,* ***představovat závažné důvody se domnívat, že v daném členském státě dochází k systémovým nedostatkům azylového systému ve smyslu čl. 3 odst. 2 druhého pododstavce nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013****, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států (přepracované znění), jež s sebou nesou pro žadatele o mezinárodní ochranu*

riziko nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu čl. 4 Listiny základních práv Evropské unie ***a tudíž brání přemístění daného žadatele o mezinárodní ochranu do tohoto členského státu, byť by byl tento stát na základě uvedeného nařízení primárně určen jako příslušný pro vyřízení dané žádosti o mezinárodní ochranu.***" (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 9. 2016, č. j. 5 Azs 195/2016 - 22).

[38] Dále soud v citovaném rozhodnutí uvedl, že má vzhledem k negativnímu vývoji v rámci maďarského azylového systému, na nějž rovněž reagovaly soudy členských států napříč Evropou, za to, že krajský soud v tehdy projednávaném případně mohl a měl mít vážné pochybnosti o správnosti závěrů žalovaného o domněnce vzájemnosti ve smyslu nařízení Dublin III. *„Vzhledem k tomu, že k podstatným změnám v maďarském azylovém systému došlo již s účinností od 1. 8. 2015, lze stěží akceptovat závěry žalovaného vycházející z premisy, že Maďarsko lze považovat za bezpečnou zemi, v níž bude žádost stěžovatele o udělení mezinárodní ochrany náležitě posouzena.*" S ohledem na výše uvedené je patrné, že správní orgán pochybil, pokud se v odůvodnění napadeného rozhodnutí kladným způsobem vyjádřil k uskutečnitelnosti předání žadatele (stěžovatele) do Maďarska. Výrok napadeného rozhodnutí, o příslušnosti Maďarska k posouzení žádosti podle čl. 3 nařízení Dublin III, byl proto shledán nezákonným.

[39] V nyní projednávaném případě se žalovaný vyjádřil k podmínkám v Maďarsku velmi povšechně a své závěry „opřel" o argumenty nevypovídající nic o skutečném stavu azylového řízení v Maďarsku. To vše navíc za situace, v níž svým procesním postupem znemožnil stěžovateli vyjádřit se nejen k předmětu řízení, ale i ke shromážděným podkladům pro rozhodnutí. Tato vada již sama o sobě, bez ohledu na závěry vyslovené v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 9. 2016, č. j. 5 Azs 195/2016 - 22, způsobuje nezákonnost napadeného rozhodnutí. Z výše uvedených důvodů měl krajský soud rozhodnutí žalovaného zrušit, a to pro jeho nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů jak žalovaný usoudil o naplnění těchto kritérií. K nepřezkoumatelnosti rozhodnutí správního orgánu soud přihlíží z úřední povinnosti, pokud mu tato nepřezkoumatelnost brání přezkumu rozhodnutí v rozsahu žalobních bodů, neboť tato otázka je pojmově spjata s jeho soudním přezkumem. Není tedy podstatné, že ji stěžovatel v žalobě ani v kasační stížnosti nenamítal (srovnej rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2004, č. j. 5 A 157/2002 – 35, publ. pod č. 359/2004 Sb. NSS, a usnesení rozšířeného senátu ze dne 8. 3. 2011, č. j. 7 Azs 79/2009 – 84, publ. pod č. 2288/2011 Sb. NSS). Krajský soud pochybil, pokud za této situace napadené rozhodnutí nezrušil a místo toho je věcně přezkoumal. Z tohoto důvodu je i jeho rozsudek nepřezkoumatelný ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. (srovnej rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 6. 2007, č. j. 5 Afs 115/2006 – 91).

IV. Závěr a náklady řízení

[40] Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost důvodnou a podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil napadený rozsudek krajského soudu. S ohledem na to, že již v řízení před krajským soudem byly dány důvody pro to, aby bylo zrušeno rozhodnutí žalovaného, nevrátil věc krajskému soudu k dalšímu řízení, neboť by při respektování názoru vysloveného Nejvyšším správním soudem v tomto rozhodnutí a vzhledem k charakteru vytýkaných pochybení nemohl vady uvedeného rozhodnutí nikterak zhojit. Soud proto současně se zrušením rozsudku krajského soudu postupoval podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. a zrušil také rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Právním názorem, který

vyslovil soud ve zrušujícím rozsudku, je žalovaný za přiměřeného použití § 78 odst. 5 s. ř. s. vázán.

[41] V případě, kdy Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek krajského soudu a současně zrušil i rozhodnutí správního orgánu dle § 110 odst. 2 s. ř. s., je povinen rozhodnout kromě nákladů řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení, které předcházelo zrušenému rozhodnutí krajského soudu (§ 110 odst. 3 věta druhá s. ř. s.). Náklady řízení o žalobě a náklady řízení o kasační stížnosti tvoří v tomto případě jeden celek a Nejvyšší správní soud rozhodne o jejich náhradě jediným výrokem vycházejícím z § 60 s. ř. s. (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 11. 2008, č. j. 1 As 61/2008 – 98).

[42] Při rozhodování o náhradě nákladů řízení vychází soudní řád správní z úspěchu ve věci. Ten přísluší stěžovateli, neboť napadené rozhodnutí žalovaného bylo Nejvyšším správním soudem zrušeno. Žalovaný ve věci úspěch neměl, náhrada nákladů řízení mu proto nenáleží. Stěžovatel měl ve věci úspěch, a proto mu soud dle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. přiznal náhradu nákladů řízení proti žalovanému. Tyto náklady řízení jsou tvořeny hotovými výdaji a odměnou za zastupování zástupce stěžovatele, Mgr. Jindřicha Lechovského, advokáta.

[43] Zástupce stěžovatele před krajským soudem v řízení o žalobě učinil celkem dva úkony právní služby, kterými jsou převzetí a příprava zastoupení [§ 11 odst. 1 písm. a) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), v účinném znění (dále jen „advokátní tarif")], a dvě písemná podání ve věci samé (žaloba a replika k vyjádření žalovaného) ve smyslu § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu. V řízení před Nejvyšším správním soudem učinil zástupce stěžovatele jeden úkon právní služby (podání kasační stížnosti). Celkově tedy zástupci stěžovatele učinil čtyři úkony právní služby. Za každý z nich mu náleží mimosmluvní odměna ve výši 3.100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5. advokátního tarifu], která se zvyšuje o částku 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů dle § 13 odst. 3 advokátního tarifu. Částka za jeden úkon právní služby tak činí 3.400 Kč, za čtyři úkony náleží zástupci stěžovatele náhrada ve výši 13.600 Kč. Zástupce stěžovatele je plátcem daně z přidané hodnoty, celková částka náhrady se proto zvyšuje o 21% sazby daně z přidané hodnoty, odpovídající částce 2.856 Kč, na částku 16.456 Kč. Žalovaný je povinen uhradit náhradu nákladů řízení k rukám zástupce stěžovatele.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. listopadu 2016

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu